

ÔN TẬP PHẦN TIẾNG VIỆT

Phần Tiếng Việt (không kể phần *Tổng kết ngữ pháp, Chương trình địa phương* và *Ôn tập*) trong học kì II của lớp 9 gồm có :

1. *Khởi ngữ*
2. *Các thành phần biệt lập*
3. *Liên kết câu và liên kết đoạn văn*
4. *Nghĩa tường minh và hàm ý*

I – MỤC TIÊU CẦN ĐẠT

Thông qua các tài liệu ngôn ngữ thực tế, giúp HS hệ thống hoá lại các vấn đề đã học trong học kì II.

II – TIẾN TRÌNH TỔ CHỨC CÁC HOẠT ĐỘNG DẠY – HỌC

Hoạt động 1. Ôn tập về khởi ngữ và các thành phần biệt lập.

Bước 1. GV tổ chức cho HS thực hiện bài tập 1 mục I (SGK) với yêu cầu nhận biết vai trò trong câu của những từ ngữ in đậm.

119

Bước 1. GV hướng dẫn HS làm bài tập 1 mục III (SGK). Trong câu in đậm ở cuối truyện, người ăn mày muốn nói (bằng hàm ý) với người nhà giàu rằng "địa ngục là chỗ của các ông (người nhà giàu)".

Bước 2. GV hướng dẫn HS làm bài tập 2 mục III (SGK).

a) Từ câu in đậm, có thể hiểu :

- "Đội bóng huyền chơi không hay."
- "Tôi không muốn bình luận về việc này."

Người nói cố ý vi phạm phương châm quan hệ.

b) Hàm ý của câu in đậm là : "Tôi chưa báo cho Nam và Tuấn".

Người nói cố ý vi phạm phương châm về lượng.

Cụ thể là :

- a) "*Xây cái lăng áy*" là khởi ngữ.
- b) "*Dường như*" là thành phần tình thái.
- c) "*những người con gái... nhìn ta như vậy*" là thành phần phụ chú.
- d) – "*Thưa ông*" là thành phần gọi – đáp.
– "*vất vả quá !*" là thành phần cảm thán.

GV hướng dẫn HS thực hiện việc tổng kết ở *Bảng tổng kết*.

Cách giải quyết khác : GV có thể kẻ bảng tổng kết (theo mẫu ở SGK) lên bảng và cho HS làm việc với các đoạn trích ở bài tập 1 mục I (SGK). HS làm được đến đâu thì GV (hoặc một vài HS nối tiếp nhau lên bảng) ghi kết quả vào bảng ở cột tương ứng.

Bước 2. GV hướng dẫn HS thực hiện bài tập 2 mục I (SGK) và kiểm tra kết quả làm bài của HS.

Hoạt động 2. Ôn tập về liên kết câu và liên kết đoạn văn.

(*Chú ý* : Liên kết câu và liên kết đoạn văn hoàn toàn giống nhau, chõ khác chỉ là hai câu có liên kết với nhau cùng nằm trong một đoạn văn hay nằm ở hai đoạn văn khác nhau.)

Bước 1. GV hướng dẫn HS làm bài tập 1 mục II (SGK) :

Ở đoạn trích (a) : *Nhưng, Nhưng rồi, Và* thuộc phép nối.

Ở đoạn trích (b) : *cô bé – Cô bé* thuộc phép lặp ; *Cô bé – Nó* thuộc phép thế.

Ở đoạn trích (c) : "*bây giờ cao sang rồi thi đế ý đâu đến bọn chúng tôi nữa !*" – *thế* thuộc phép thế.

Bước 2. GV hướng dẫn HS thực hiện bài tập 2 mục II (SGK) : ghi lại kết quả của bài tập 1 vào bảng tổng kết theo mẫu ở SGK.

Bước 3. GV hướng dẫn thực hiện bài tập 3 mục II (SGK) và kiểm tra kết quả làm bài của HS.

Hoạt động 3. Ôn tập về nghĩa tường minh và hàm ý.